

Рныҳәамш рыдыныхәалейт

Хъзи-цшеи згым

Ахәынтқарра Ахада Аслан Бжәния Афсны ахәынтқарратә шәартадара Амацзура аусууцәеи аветеранцәеи рзанааттә ныҳәа рыдыныхәалейт, – адырра канатоит Ахәынтқарра Ахада ипресс-матцура.

Ахәынтқарра Ахада «ахәынтқарратә шәартадара аусбартақәа русзууцәеи иусура хатыр амоуп, аха убри аан есна-

гь ашәартара ацуп, ари иуадауу азанаат чыдала азыкатқара, ахамеигзара, агәым-шәара атахуп» хәа инатцшыны иҳәейт. «Афсны ахәынтқарратә шәартадара аусбартақәа русзууцәа ахаангы иҳараку апрофессионализм аадырцшуан хтәыла амилаттә шәартадара, асуверенитет ахьчара инадхәаланы хъзи-цшеи рыла инарыгзоз русқәа рыла. Шәара шәусура улацш ицашәо иказам. Аха есенытәи шәусура ххәынтқарра ашәартадара аиқәырхара иазкул», – азгәаууп адныҳәаларафәы. Иахьа аәнуцқатәи еицш, адәныкатәи ашәартарақәа ықоуп. Убри инамада-

ны ичыдоу амацзура аусбартақәа рнапынцқәа рынагзараан аоперативла урт атак ақатары рыхәтоуп. Ахәынтқарра Ахада ихьыцшым Афсуа хәынтқарра ахьырбгалара иаштәу амчкәа шықоу иҳәейт. «Ххәынтқаррей хәтноси ре-иқәырхаразы иқоу аметодкәа зегьы рыла ашәартарақәа рфәагыларә шәылшәыршароуп. Ххәынтқарра хзеиқәмырхар – хәтносгы Калазом», – иҳәейт Ахәынтқарра Ахада.

«Икылкааны иҳадоу азтәарақәа рыла хцырхагара иаштәу, хәтәла сара сгәа-анагарала, аиқарак ишәартоу Урыстәылатәи Афедерациеи Афсны Ахәынтқаррей реиыкәзаашьақәа рьфәиара атшәаара. Тоурыхла ххәтәи фәнафәи анхареи аизхәзыгәрей рзы алшара хәуйт. Иҳамоуп ари ашны аргыларәфәи адгыларә хәзтә афызцәа. Хәицхырааны ари ашны харгылароуп, уи азы гәаартыла хәизыкәзароуп», – хәа изгәейт Ахәынтқарра Ахада.

Аслан Бжәния ахәынтқарратә шәартадара Амацзура ахьидцәкәа зегьы рынагзара шалшо азы агәра шигә азгәейт, ахәынтқарратә шәартадара Амацзура хәтәлатәи аилазаара зегьы ирзеиҗәишәи агәабзиара, аанасы, афсуа жәлар ринтерескәа рыхьчара иазкны рнапы злаку аусқәа ркны аиҳьзарақәа.

Ахәынтқарратә шәартадара Амацзура ахантәафәи Темыр Ахьйба, ахәтакахьала, атәыла аналпхара аоперативтә еилазаара ганрацәала иартә ацхыраарей аусура ахәшьара хәраки рзы итәбуп иҳәейт.

Аусмәафгәтә ахьркәшамтаз, Ахәынтқарра Ахада итәжыз Ауспкәа ирыцхәейт. Урт инарықәрышәаны, ахәынтқарратә шәартадара Амацзура аусууцәа Т. Арзынбей Р. Чакветәи «аполковник» хәа арратә хъзы ранашәахейт, иара убас ахәынтқарратә шәартадара Амацзура ахантәафәи иҳатыпуафәи дқатцоуп амаиор Дмитри Қәычбери

Гәыцфәык адепутатцәа – Москва

Авалантиортә усурәзы

Пцынцкәымза 12 азы аусура иалагәз «Аполитикатә партиакәа рфракциақәа ргәыцкәеи реимадара ИАР апарламентбжәаратә усеицурафәи иааньркыло ароль» зыхьыз IV Жәларбжәаратәи аконференция иалахәын Афсны Жәлар Рейзара аделегациягы. Урыстәылатәи Афедерация Афедералтә Еизара Ахәынтқарратә Дума Ахантәафәи Вячеслав Володин иа-адхьарала урт Москвака инейт

Аделегация иалоуп: абиуцәети, акредиттә еиқәарақәеи, ашәахтәкәеи, афинанскәеи рзы Апарламенттә еиланы ахантәафәи Беслан Хәлуашь, жәларбжәаратәи аизыкәзаашьақәеи, апарламентбжәаратә еизыкәзаашьақәеи, ацынцәуаа аерымадарей рзы Аилак ахантәафәи Алхас Барццц, ахәынтқар-

ра-зинтә политиказы Аилак алахәыла Кан Кәарчиа, атәылахьчарей амилаттә шәартадарей рзы Аилак алахәыла Галуст Трапизониан, аекономикатә политикей, ареформақәеи, атехнологикақәеи рзы Аилак алахәыла Ерик Рштуни.

Аконференция иалахәуп жәаба инареиханы ахәынтқаррақәа рхатарнақәа.

Аконференцияфәи ирылацәажәейт апарламенттә шәагаи алтшәабзиара аштырхә зылшо аусеицура ареформақәеи ирыкыз азтәарақәа. ИАР иалахәыз ахәынтқаррақәа рхадатцәа 2024 шыкәса – аволонтиорра ашықәс акәны иазхарцарц ахьырызбаз инамаданы, аконференцияфәи иштырхьз атемақәа руак аполитикатә партиакәа хатәгәацхарала имәафьргар икало аусуреи аволонтиоррей ирыкын.

Аконференцияфәи иқәгылаз, Апарламент адепутат Беслан Хәлуашь Афсны аволонтиортә усура шымфәысуеи агуманитартә усхк акны жәларбжәаратәи аусеицурей ртәи еицәиҳәейт.

Урыстәыла Ахада иалхрақәа ирызкны

Иацсаны аеалархәразы

Атәыла аәнуцқатәи адәныкатәи аполитика иадхәалоу хра злоу азтәарақәа ирызкны пцынцкәымза 19 рзы Ахәынтқарра Ахада Аслан Бжәния имәафигаз аилатәара, – адырра канатоит Ахәынтқарра Ахада ипресс-матцура.

Аилатәара иалахәын атыцантәи ахадарақәа реиҳабәцәеи Афсны иқоу Урыстәыла Ацхаражәхәартә ахатарнақәеи. Ахәынтқарра Ахада чыдала хшыфзыштырә аицәит хәажәкырамза 17, 2024 шыкәсәзы имәафьсыраны иқоу Урыстәылатәи Афедерация Ахада иалхрақәа Афсны рымәафьгаразы аеазыкатқарақәа.

«Ари афьыза акрызтцәаку ахтыс ибзианы хәазыкәхцароуп, Афсны Ахәынтқаррафәи инхо Урыстәыла атәылауаа излауала ирацәаны ралахәра еиқәақароуп», – иҳәейт Аслан Бжәния.

Ахәынтқарра Ахада атәыла Афсыза-министр Александр Анқәаб, Ахәынтқарра Ахада Иусбарта аналп-

гәфәи Абесалом Кәарчиа адтәа ритәит Афсны инхо Урыстәыла атәылауаа зегьы абжытыра иалахәаразы алшарақәа рзаццазарц.

Иарбоу аусмәафгәтәкәа Афсны иқоу Урыстәылатәи Афедерация Ацхаражәхәартә аус ацурала имәафьсроуп.

Аслан Бжәния дыршәеҗык инатцшыны иазгәейт иарбоу ахтыс атак ду шамоу, Афсны жәлар Урыстәыла Ахада Владимир Путин даара хәтыр шықәырцо иҳәейт, насгы уи икандидатура иадгыло шырацәафшәо азы агәрагара ааирпшит.

Агәыҳалалратә цхыраара

Ашықәс Фьцәз...

Афсны Атагылазаашьа чыдақәа рминистрра аусууцәа агуманитартә еидара наргейт Урыстәыла арегион фьцқәа рахь.

50 тонна ацитрус шәырқәеи азыржәтәи рыла ишәақәгылоу аидара еиқәыршәан Афсны Ахада инапынцәла. Уахь инагоу ашәырқәеи ази рызшахоит Донецктәи Лугансктәи Жәлартә Республикақәеи, Херсонтәи Запорожитәи атәылафәацәкәеи руаажәлар.

Аидара ахьтә 10 тоннак нагоуп аинтернационалтә бригада «Пятнашка» аштаб ашкә.

Агуманитартә еидара Урыстәыла арегион фьцқәа рахь анагара напхара азиуеит, арт арегионкәа ркны Афсны Ахада ихатарнак чыда Лев Кәыцниа. Уи ахатарнак чыда иаҳа-сабала инапынцқәа рынагзарақәны ари аусмәафгәтә иазкны раҗхьтәи ныкәароуп. Убри акнытә уи аҳәақәа иртәгәзыны иазпхьагәаууп арт асуби-ектқәа рхадатцәеи иарей реицәыла-рақәа, Афсны дарей аанаштәи русеицура азтәарақәа рымәақәцаразы.

Агуманитартә еидара аиқәаара рхы аладырхәит Афсны ахәынтқарратә усбартақәеи ауаажәларратә еиқәарақәеи рхатарнақәа. Афхьақәагы ирыццәахоит ас еицш иқоу агәыҳалалратә усмәафгәтәкәа.

Афәр рахь

Адныҳәалара

Ашәкәышәы, адраматург, ауаажәларратә, ахәынтқарратә усзуфәи, Афсны зәафьсәзтәыз артист, Афсны мшын нырцә иқоу хцынцәуааи зыхьз ибзиан ирдыруа рыгәақәагы зладуу, Анзор Кәакәа-иҗа Мыкәба Ашықәс фьц аламталаз афсуа фәр рахь адныҳәалара кәйтәит:

Сықара схы иархәаны, афсуа фәр шәахь схы нарханы гәыкала исхәо шәахарц, игәнышәкыларц стахуп. Пату ақәышәцәла Анцәа ишәатәеи-ишәз афстазаара, уи знык ауп ианшәатәашәоу. Шәеицәхәла шәаамта. Пату ақәышәцәла, шәыбла чыц еиҗш ишәыхьчәла хәуаажәлар пусыс ирхоу хьышәа – Афсуа бызшәа! Ижәдырла, уи азкышықәсақәа иргәылганы иахьанза ишышәааргаз. Ишәхәала,

шәхы иашәырхәала шәгәы аздуны, шәазьгәгәны!

Ишәхәамьришцәлан, шәара шәзеиуоу ажәлар ианакәызәалак рыкәшәмыкәша икәз ажәларқәа рыбжәара чыдала хәтыр ду шырыкызы, еиқәау, зыуафьшәара хәраку, аәнуцқатәи акультура беиа змоу, зыпстазаара ишәаны-изаны иазнеиуаз, зхы патула имәафьызгыз, ауаагы пату рыкәызтцоз рақәны иахьыкәз азы. Афстазаара алиешәа цьбароуп, рыцхашьарак амазам. Хәажәлар раҗхьақәа ишәтоу ахьантарақәа маҗым. Аха урт зегьы хәрианаиуеит, хәра хәфһыцқәа ахәоуеиқәшәара анхалхарша. Шәара шәабәцәеи шәабдуцәеи ирылшо азы рхы иамеигейт хшәамдгылы уи атәылауааи ахақәитра роурц. Уажәшьтә, нақ-нақ азы хәфһыцқәа ахьзгы ахьмызгы зынапы иану шәара шәоуп – Афсуа фәр!

Хьымззы Анцәа ишәимьргааит! Иаахадгылаз Ашықәс фьц зегьы хзы иманшәалоу шықәсны икалааит! «Аанбзиала шәнеилааит зыкынашықәса!

Бзиала уаабейт, агәылшәап!

Агәылшәап даара акыр зылшо, акыр злоу пүстәуп, уи символра азнауеит: алшара, агәамч реиҗш иқоу аказшьақәа, иара убас атышәынтәларей агәыҗрей уафы изтә, хтыс рацәалеи лытцшәа бзиалеи ашықәс зырбеио, мөхақы тбаалагы айтқарақәа азгәазтә пүстәуп. Убри акнытә, дарбанызәалак агәылшәап ашықәс азы, дазыкәцәзароуп иалкауу ахтысқәеи айтқарақәеи.

Агәылшәап бзиа иабоит алахәфьчара, ауаа рацәа рыбжы, иара убас афеиерверккәагы. Асаскыларазгы иауахаузеи, афсуаа ирхылтшәтроушәа, ачеицыка рхианы асасцәа рпыларей, рныкәгарей, рынаскыгарей гәахәарыла инанагзоит.

Астрологцәа излазгәартә ала, 2024-тәи агәылшәап ашықәс азы даара аманшәалара зцу пүшшәкәоуп хәа ипхьазоуп: аразны, ахәа, ашкәакәа. Аха ашықәс иасимволу, иалкауу пүшшәкәаны иазгәаууп: аиатцәа, ақәауш, ахьыпүшшәыла.

Ашықәс Фьц ауха, аныҳәа апыларәан хәтәла, ахәса рзы амшьтә биоуп хәа ипхьазоуп китаи жәлар рмилат маҗәа «кимано» – атқы амабрақәа тбааны ашәцара, иара убас ацәашәцәтәи маҗәа шака ицырцыруа, иблахкыгоу, «апоетка» хәа изышәтоу ала ихьрцоу ақара, еиҳагы еиҗоуп.

Ажәакала, Ашықәс Фьц азы аишәа архиашьа, ашәырқәеи афәтәкәеи знырцо ачыс маҗәа инаркны зегьы чыдала иазнеитәуп. Иқоуп уи даара гацара-квала, зфлымхәрала иазықоу, иназыгзо. Хәарада, урт ачыдаракәа еиуеиҗшым, иагьмаҗым. Иҳадоу – аишәа архиарафәи ачыс маҗәа – амеҗ акерамикей ирылхәар, амандариней апельсини аишәа иагымзар ибзиоуп хәа ишәоуп. Китаитәи амзар ишахәо ала, сгәы иаанагоит хәтәла, афсуа жәлар аишәа архиара уеизгы ирцәуадафшәом хәа. Убри акнытә, хәгәыламацәакәан, хәтәла, хәуаажәлар еиҳа иҳашәашәалоу афәи аатгыларә акгыи амам.

«Аанбзиала, мышьтабзиала шәгәырҗы шәнеилааит! Хәзтәло Ашықәс Фьц хәтә-хәтәла, фәна-фәна-тәла ишәзаанагааит агәабзиарей, агәамчи, аманшәаларей!

Идырны аҕсра иаҕылоз

Аҕсадгьыл ахьчащца

■ Нахар Раҕыаб-ица Қәтелиа диит 1904 ш. рзы Уатаҕ ақытан, Қәтелиаа Рыҕста ахабла хәа иахьашытоу, Очамчыра араион аҕы. Ари аамтаз, ақытаҕ ашкол хәа акагы ыкамызт, Нахар дахаанхеит, ақытаҕ иаадыртыз усқан аликез хәа изышьтаз. Ақытаҕ ашкол хәа акагы ыкамызт, аҕыга карандашькәаҕ рацәамызт! Абас пхьазашьаки, шышьақәаки хдыртон хәа хзетейхәалон анхагы Нахар

Уатаҕтәи ачкәын иэхауан, иаргысра дынтысуан айпш, 1941 ш. рзы Урыстәыла иакәлеит афашисттә Германия. Зегь реипш, Нахаргы ара иҕхыоит, иара иишәооз ала Украина, Польша абрака алемсааи хәрей иабашыра хәлагеит, аамтақәак рышьтахь алемсаа хәкашан амацәаз хтаркит, ҕытрак ашьтахь хаткәаны Германияа адәыҕбақәа рыла хдыкәыртҕейт. Шықәскәак рышьтахь, хәруаа Берлин анырга, хәра хәхыкәаз Бухенвальдтәи аконцлагергьы, уаҕа зыкьыла итакыз зегьы ахақәитра хәуит хәуит хәа абас ажәабжькәа хзетейхәалон Нахар!

Ажәакала, 1948 ш. алагамтаз Нахар далалоит атацәара. Уи динасыҕхейт атацәара бзиа иалтыз. Хаҕыымҕа Рониа, рхәоу еиқәыршәаны инхон. Ускантәи аамтаз ақытаҕ еиҕкааз аколнхара иахьзын «Абзанхара» хәа, иаадрьхуан аҕаҕын, ачаи, атуңг, акач, амхкәа лардон, ашәахтәкәа ршәон, абас инхон атацәаа.

Ус 1949 шықасазы аманатәы диит раҕхьатәи атҕей – Вова, Владимир хәа ашәкәы ианылаз. Ажәакала, Нахари Рониеи ирхылтҕит 7-шык ашара. Ишрылшоз ала ираазеит, хьтаки илаки иамырыкәа. Ари аамтаз Уатаҕ идыргылахан 4 шықәсатәи ашкол, нас иацтан 8 ш. ашкол. Абри даналга, Вова дҕоит Ткаерчалка, уаҕа иказ аҕар рацәашны иахьталоз, ПТУ хәа изышьтаз. Еиуеиҕшым азанааткәа ддыртон. Аамтакалаҕ Вова 10 класск далгоит, иҕарагы иацто, арака ахаҕәи ақырмыти руастара, ашыьхра ухәа итеит. Вова иҕарақәа дәррылгә ашьтахь, далалoit атацәара. Даргыажәван дааивагылеит Дочиаҕа Лиуда, Асида хәа атаца хызышьарас изахтаз. Абас шықәскәак рышьтахь, Вова даауейт Акаака. Аусура далгоит азейцҕрыларатә трест №6 аҕы. Ускан ишаҕыз айпш, ауадакәа иорұцаз аҕәаран дықагылеит. Акыр шықәса аус аниу, ишахәтаз ала

ауадакәа иртеит Ахабла Ғыцаҕ. Вова 4-шык ашара драбын, хык аҕаҕәеи ачкәыни. Аслан иабашырашьтахь атацәара далалеит, убригы ачкәын димоуп.

Абас хшааиуаз 1989 ш. Аҕсны Қартынтәи иауаз еиуеиҕшым аиҕкаарақәа, Акаа амитингкәа карцәо иалагеит. Аҕсуаа ари даараза ргәы днархьун. Дара есымша ихәхәо, икаауа, зных итәаны имлашуа, Аҕсны хәа акагы ыкам, ари зегьы Қыртәыла адгьыл ауп хәа ашьашытәкәа рхәон.

Ииуль 15-16 рзы акәын. Қартынтәи абра ианы ТГУ афилиал аахартуейт хәа иалагеит. Абри амш аены аҕсуаа Акаа амитинг ду карцәейт, 1-тәи ақыртша школаҕ апышәарақәа ртиуа иалагеит. Уи хәжәлар иртахьымызт. Ажәакала, ари аены аидысларақәа кәлеит, нас ахәылҕаз Ленин ихыз зыхыз ашҕаҕ зегь абрака хәизеит, Воваҕ убра далахыын, убра ашҕаҕ хашәтә ихаршеит.

Ус ҕытрак ашьтахь еиҕыркаауа иалагеит Аҕсуа гвардиа хәа, Акаа араион, Ачадара ақытан. Убрака игылан

8-тәи аполк. Уи напхгара айтон аполк аиҕабы Агрба Гиви Камыгә-ица. Абри Аҕсуа гвардиаҕ ишәыцәа зегь реипш, Вова-Владимиргьы абра далалеит. Ус хшааиуаз, 1992-1993ш. нанхәа 14 аены, ахәашаз, аиҕабыра ассессиа еизара мшаҕыргон. Ғсаҕа лаша, Раҕхьатәи Ахада Арзынба Владислав Григори-ица заанатгьы адырра ритяхьан. Аҕсни Қыртәылеи реиыкаазашыа иазкны аены имшаҕысуан ассессиа ду аилатәара. Абрака аус ду еицырызбарц икан, аха Қартаа ааит, амала аиҕабыра ракәымкәа, абандащцаа бьыарла еиқәнын, ақәылащцаа, архәцәа, атанккәа, ахаипланкәа, Аҕсны ана-ара абомбақәа алажыуа, ажәакала, аибашыра иалагеит.

Владислав теләхааҕшрала ирылеи хәеит аибашыра ишалагаз. Хәжәларгы азәк иеипш зегьы еидгылеит, абьыарла ишеиқәашәамызгьы, аибашыра шыкалоз здыруаз Ломиназе, Аҕсны ахитыҕәеи ашәарыцатә шәақкәа зегь рылигахьан. Хәжәлар азәк-шыҕыак шәақкәак ркын, умоу алабақәа зкызгьы рацәаыын, абри аамтаз Воваҕ урт

ишәыцәа днардыгылеит.

Август 15 рзы Ахабла Ғыцаҕ, Ветерок хәа иахьашытоу, убра еиқәашәоит уа инхоз аҕсуаа рыцкәынцәа зегьы. Абыржә ааскыа аибашыра иалахәыз аветеран, Ахашба Едуард Заур-ица, Ахабла Ғыц аонусбарта №5 еиҕабыс ажәлар рымац зуа, иарей сарей аиқәшәара хаман. Си хәеит марттәи ажәыларан иара ицеибашыуаз Вова Қәтелиа изкны игәлашәо, иидыркәо сэитәрхәарц.

Абар уи ии хәааз: «Хәра ахырҕәҕәртәҕе (апозициҕе) хәицыкан, комбат дьыкан Владимир Аәзба, хәра хҕыҕ «Ветерокаҕ» дхаман Тапаҕәуа Тариел. Ианартәи ажәылараҕ еицалахәын, нас марттәи ажәылараз аеазыкәтарақәа хәреҕын Пицунда 40 мшы. Абрака хәкан март 14-нза, нас хәаргеит Ешыратәи аспортбазаҕ. Уаҕа хәеҕыкәкны хтәан, адца хәуаанза. Ус иаразнак адца хәуит ажәыларыхь хцарц азы, март 15-16 рзы уахылла, асаат 1 азы Ғәымста азы хәрит. Ақырткәа ахьтәаз хәрзааиҕәахо хәналага, минуткәак адгьылаҕе хәиан. Абри аамтаз хәиҕабы Тариел Тапаҕәуа дааҕылан, зегь адца хәиҕейт, шыта шәышытал, сашьцәа ихәан, зегь акаәахәа хысыуа ақырткәа хрыжәлеит.

Даргы харгы ҕытрак аиҕахысрақәа хәреҕын, нас дара хәацит, хәра хжәылан пхьаҕа хдыкәлеит. Ус хәшнейуаз, аминакәа рацәаны иахьыҕтаз хәрхәахит, уи акәхейт, Арстаа Витали ишьапы ҕыхаа иканатейт, Едик Шыанаа даара дакәәкеит, дгәәкуа шыжыынза уа дышьтан, иара убас Зурик Кархалааҕ ишьапы хәажәеит, Руслангы ахәра иоуит. Ицсыз рацәащхейт, ианхаз хәибашыуа ақырткәа рхырҕәҕәртә иахцаны хәра иахҕейт. Абри хәиҕахысраҕе, аанда атзамцаҕе ауп Чычыкәа Ғәарзалиеи, Вова Қәтелиеи ашыҕыаҕе ахьейиҕтахаз. Шыанаа Едики, Дада Кокбей еиуацәан, Едик далыызга Дада иоуп. Тәмыр иаб, Тариелгы уа дтәхейт, иаб дигарц далалеит, аха арахь – зыҕсы таз ахәцәа, уртгы алгәтәхейт. Тәмыр Зурик Кархалаа даара ацхыраара иҕан далигеит, иахыҕы илсы тәуп. – Хәра инхаз, – иажәа инациҕейт Едик Ахашба, – ганкахәла ххәацны ххәазаны итахақәаз хәыцәа рыҕсыбащцаа еизахҕейт иахыңзыхалшоз. Арахь хәмчәкәаҕ абаказ, уи зымбаз, ишырхәо айпш, иан лымгәа дтоуп, рхәоит аҕсуаа. Убри ауха харгы гәаҕрыла ххәацтыр акәхейт, Борис Инаҕыгы абракоуп дахьтахаз, 50-шык хәхыкәаз 13-шык тахаҕышьейт. Абрака иҕацқәаз ирейуоуп зычкәынцәа зываргылан еибашыуаз: Арстаа Витали, Тапаҕәуа Тариел, Ахашба Зураб – саб иоуп, саргы исылшоз ала свиагылан, дуосы ирылшоз карцейт...

Абарткәа рышьтахь, Вова ипшәма Дочиа-Қәтелиа Асида, хәиҕәажәраан

исалхәеит илгәалашәақәаз:

«Аибашыра ианалага Ахабла Ғыц инхоз зегьы Ачадараҕа, 8-тәи аполк ахь иҕейт. Нас ҕытрак ашьтахь даргы Ғәымста ирны Ешыраҕа ииасит. Нас, сыҕшәма дааны зегьы Ешыраҕа хәиҕейт, мчыбжьыкәа аҕара Ешыра шыҕкаҕе хәкан, аха аснариадкәа аларыжыуа ианалага, сыҕшәма еиҕах ара халган Афонка хәиҕейт, уаҕа мызкаҕара хәкан.

Уи анааҕ, сыҕшәма даан Пицундаҕа хәиҕейт, нас уа хәаҕагышьан. Аибашыра ааилгаанза, аамтак шааи-аулак, зны-зынла «еиҕсахра даалон, акы шәацәымшәан, иаарласны аиааира хҕоит, шәеҕыртәааны шыҕказ хәа дхәлабжәон. Убас, енак зны данаа, иматәакәа цсакны, ицкәкааз ишәиҕеит, еҕырт анысызәзәоз иҕыбақәа рҕе ақыадкәа тән, ижәлеи ихьзи анцаны. Уи даараза сгәы канажыт, аха исхәоз, исылшоз? Аибашыра анцоз, марттәи ажәыларан, Аҕсны зхы ақәызтәаз зегьы фырхацәоуп, избанзар ишырдыруаз аҕсра иаҕылаз роуп, шамхамзар, зегьы еизганы Ареспубликатә хәышәтәйтә ааигәара тракторла анышә жны, зегь уаҕа интажыны ахлорка рықәтәан, уи ахыхь акыр рыкәжыны. Абас хфырхацәа ирызныкәейт, Анцаа дызмам ауаа.

Аибашыра анынцәа, Аҕсны ахитыҕәеи инхоз хәжәлар зегьы еизаны, хҕейцәа ахыжыз анышә зегь рықәхны, рыцхра иаҕын. Абрака ирбон дуосы рыҕсыбащцаа. Воваҕ иҕсыбащцаа збаз хтәца, ипшәма Асида лоуп. Иҕсыбащцаа рееины, атоубыт дтәцаны, икыҕахь Уатаҕа дганы анышә дамартейт. Иабни иани абриҕ рыбла иабәҕышьейт. Уатаҕа рыцкәынцәа 16-шык ркынза Аҕсны рхы ақыртҕейт.

Вова иашыцәаҕе аибашыра иалахәын, аха урт рыҕсы еиқәаҕышьейт. Вова иашыа Астамыр-Вита хәа заххәоз, убригы ахәра иауит, аха дырхәышәтәит (абыржә ааскыа иду-неи ицсахит). Аицды Виталик дейбганы аибашыра далтҕәышьейт. Иахьа хәзхәапшуа иара иоуп, абас зегь реипш, Нахар ичкәынцәаҕе ирылшоз карцейт.

Сажәа ахыркәшамтаз, сзыҕәажәаз Ахашба Едуард иахьазы 4-шык аматацәа драбдууп. Иара ианашыоуп «Агәымшәаразы» амедал, иара иаб Зураб ианашыоуп Леон иорден.

Абрака хзыхцәажәоз Вова-Владимир Қәтелиа Нахар-ица ианашыоуп Леон иорден дантаха ашьтахь.

Абри адгьылаҕе наунаҕа икалааит атынчара, аибашыраан хәжәлар зегьы рыжәаахыр еибытан, хәоуеиқәшәола ишеидгылаз еиҕш, иахыҕы иаҕахуп аидгыларә.

Борис Қәтелиа

Ацентр «Смена» акны

Аҕснитәи ахәыцкәа

■ Пхынчкәымма 10 инаркны 23-нза Урыстәылазегьтәи ахәычтәи центр «Смена» акны имшаҕысит 2023 шықаса атыхәтәантәи арцарақәа, уаҕа рхы аладырхейт Аҕснитәи иара убас Урыстәыла арегионкәа 33 рыкнытә 500-шык инарзынапшуа аҕар.

Аҕснитәи ахәыцкәа ари алагер рхы аладырхәеит Аҕсны атара Аминистррей Урыстәылазегьтәи ахәычтәи центр «Смена» ирыбжьыоу аиқәшахтарә ахәаакәа иртаҕзаны.

«Смена» ари ацентр еиднакылоит ахәычтәи арцаратә лагеркәа хәба. Аамтакала арака икасарц рылшоит 1200-шык ахәыцкәа, ашыкәс ашунцка – 16 ныкәҕык инарзынапшуа.

2017 ш. инаркны Урыстәыла ахәынцарра ахада инапынцала ара заткык атәыла зегьы ашунцка аус ауйейт апрофессионалтә зыкәцаратә Урыстәылазегьтәи арцаратә «азыҕакцаратә центри аусуратә санааткәа рыларцәара

иазку аусмшаҕатәкәа. Уаҕа аҕар ирцот зегь реиҕа иҕәтәу, насгы еиҕа адца-алара змоу аусқәа: акосмостә еилазаара анҕыныр, аформация, амультимедиажә журналистика аагылхратә усуратә техника, САО адизаин анҕыныр ухәа убас иҕегь жәпакы.

Ари ахәычтәи центр иаҕауейт Урыстәылатәи аагылхратә еилазаарақәа ирейгу атцәащцаа, акосмонавтцәа, аполитикцәа, ауаажәларратә усзущцаа, аволонтиорцәа, аолимпиажә чемпионцәа, еицырдыруа актиорцәа.

Агәыҕалалара афестиваль еиднакылеит аволонтиортә еилазаарақәа рактивистцәеи Урыстәылазегьтәи аицлабра «Доброволец России» акны аиааира гзази Жәларбжьаратәи апремиа «Мы вместе» рыкны аҕыҕахәкәа зҕахьоу ахәычтә аҕартә еилазаарақәа раҕхылащцаеи. Аҕар еилыркаауейт еиуеиҕшым хатәҕәаҕаралатәи ахырхартақәа – аэкологиятә, асоциалтә, апатриоттә, ахтыстә, аспорттә ухәа. Ироуз рдыррақәа апрактикаҕы рхы иадырхәарц рылшоит афестиваль «Россия страна добрых дел» акны атыхәтәантәи хтысхот иара. Ғәыцпыҕхәаза иқәдыргылоит

рхатәи тыҕ, хырхартақ ала, ирыдырҕа-лоит еиуеиҕшым ахәсәбтәкәа, ахәмаррақәа, иара убас асоциалтә акция рхы аладырхәарц.

«Хәра хәдгылоит ашкәлхәыцкәа рыҕеҕыраар ахыртау аҕәыҕалалара. Афестиваль акны еизейт апстазаара аби-зирарах еиҕазкырт зтаху, еиуеиҕшым апшьырақәа знапы рылаку, иара убас илажыҕу ахтысқәа реиҕкаащцаа. Агәра зҕоит, ари афестиваль акны идырхәаз апышәа шрыхәо раҕхьатәи ршыҕақәа аҕатцараан», – иазҕейтҕейт Урыстәыла-

зегьтәи ахәычтәи центр «Смена» аиҕабы Игор Журавлюв. Аҕар ироуз апышәа еиздырхәалоит анааҕшәи еиуеиҕшым азыҕакцарақәа ркны.

«Даара сгәы иаахәоит ари еиҕш аҕәыҕалалратә фестивал сахылахахаз. Схәта доноруп, активла ацхыраара рыстоит ахәышәтәйтәкәа, еиҕыска-ауйейт аҕәыҕалалратә еизгарақәа арратә матцзурақәа зхызго рзы. Сгәыҕуейт, ацентр «Смена» сыхәоит ашәыцәа ҕыцкәа рыпшаараҕеи, аволонтиор кәыпш-цәа ирымоу алшарақәа реилкаарей рк-

ны, – иҕәеит Буриятиа ахәтарнак Лев Залуцки.

«Хәра ҕышәола ацхыраара ахҕоит аволонтиорра хәшкәл аҕеи ақалақ Акаеи рыкны. Еиҕахәауейт еиуеиҕшым аусмшаҕатәкәа, аусеицүра хәбжьыоуп Аҕснитәи аҕәыҕалалратә фонд «Аш-неи» хәрей. Агәра зҕоит, ари афестиваль акны хәра еилахәауейт иҕегь аҕар шадгалатәу ари еиҕш аусмшаҕатәкәа рымшаҕаҕара», – иҕәеит Аҕсны Ахәынцарра ахәтарнак Ахмед Куртаметов.

«Гәында» аиубилеи азгәартәит

Ашәа зыпстазаароу

Наира Сабекиа

Сынтәа 45 шыкәса цуеит атыпхәаа рансамбл «Гәында» апцонжытәи. Ари ансамбль апхәа еиҗкәан Акәатәи ацаралашаратә царамуртә акны Роза Чамагәуа-пҗа лпапхгарала. Раҗһаза, уи атыпхәаа рыдагы иалахәын ацкәынцәа: Отар Хәынцариа, Отар Ферызба, Анри Ферызба, Нодар Кәарциа. Инарыгзон апсуа жәлар рашәақәа.

Лассы-лассы афилармонияҗы кәҗи арала рыкәгылара иабзоураны еицгәартәит аказара аусзүөцәеи, усқан Афсны акультура аминистр иказ Алыкәса Арҗәны. Убри аштыах афилармонияҗы амузыкәтә кәша аиҗабис икәз Мамиа Берикашвили Роза Чамагәуеи ирыдцан атыпхәаа рансамбл алырхырц, ус иагыкәлеит. 1977 шыкәсазы Афснытәи ахәынтқарратә филармонияҗы иацдан атыпхәаа рансамбл «Гәында».

Зыжәлар рызбиабара ашәахәақәа зхыршоу, есымшагы изцу ашәахәақәа атыпхәаа Афсны атыпхәаа хәхы-хәпша шытырхәйт. 2013 шыкәсазы Болгариа

имшапысуаз афольклортә коллективкәа рконкурс аҗы «Ахтәы орфеи» ранашәан.

Сынтәа ансамбль «Гәында» 45 шыкәса ахытра азгәатаразы Раҗден Гәымба ихыз зху ахәынтқарратә филармонияҗы имшапыргәит аныхәатә концерт. Кәапейшәа иҗәыз азал аҗаҗхәа хыпхәақәа аҗәзныкыи иаадырлшуан рказара, угәы хнахуан урт рашәахәара.

Риубилеи рыдныхәало, Афсны акультура аминистр инапынцәкәа назыгзо Динара Смыр иазгәалтәит ансамбль «Гәында» анапыртдәз аахыс ирылдыршахыоу шырацәоу хкультура аштыхраҗы, апсуа вокал, жәлар рышәахәаратә инструменткәа реиқырхараҗы.

«Ансамбль «Гәында» иналукааша атыц ааннакылоит апсуа доухатә культуракны. Аиубилеитә ныхәа азгәатарә хтыс дууп хмилиат Казараҗы. 45 шыкәса ирылагзаны ансамбль аиҗызара бзиақәа аанарпшит Афснейтш уи атыпхәаы. Ирылахәын еиуеипшым жәларбжыратәи афестивалькәа. Иахыа уажәранза еиқырханы иаажәгит апсуа-цәа зыкәну жәлар рашәақәа, урт ирытдоу ахаара-бзаара псра-зра ақәымкәан иаанхит», – лхәеит лара.

Аныхәатә концерт иалахәыз гәахәарыла иазызыршуан ансамбль «Гәында» инарыгзон ашәақәа, «Афсынразы ашәа», «Азамат», «Афхәызба ар рымацәа зшәу». Ари ичыдоу ашәа анынарыгзон ахәапшәа идырбан аибашыра иалагы-

лан аиааира хәазгәз хтыпхәаа ирызку авидео-тыхымтә.

Ахәапшәа дырлахәыхуан иара убас ацаралашаратә царамуртә асудентцәа рашәахәареи рыкәашареи рыла.

Афсны жәлар рартист, «Ахыз-Апша» аорден ахтәи аказара занашәоу Роза Чамагәуа ахәапшәа итабуп хәа рахәо, иазгәалтәит: «Арҗиара – ари ажәлар иртәуп, хәжалар ркультура, рдунеихәапшышәа аныцшуеит. Хәра хыкәкы аҗхәакагы – хәхәапшәа иҗыцу ашәақәа рыла шәыргәыргәра, еицаадыруа хәшәа ссиркәа реиқырхара ауп. Иахәатәиала хәра хансамбл еиднакылоит 15-ык атыпхәаа, урт рахытә 6-ык Афсны зәапсәзтәыз артист хәа ахыз рхыртахәйт, аҗхәакагы хәжәлар рыхыз атыгара иазхиоуп хансамбл. Хәра хыз ацкә ду амоуп Афсны ақытәкәеи ақалакәкәеи рышкә ақәгыларакәа анымшаҗаҗо. Еиҗаразак хәипыртра, хәужыра ртахзам ақытәҗтәи хәхәапшәа, урт рақара иразу азызыршы дузыпшәарым. Ашәа ахәра хәшәтәыгәоуп. Сгәы аналәамгы сууреи сколлективи рыла сгәалаказара шытыцуеит. Сара сгәы зыхәо – жәлар рашәақәеи жәлар ринструменткәеи еснаҗ рыпцы тәзааит, ихацәаит», – абас ихлыркәшеит ахтәы бжы зхылтца атыпхәаа рансамбл апапхәаы лыкәгылара.

Ацарауаф идуinei уаднацхәалоит

Валери Бигәаа
80 ш. ихытцит

Декабр 22 рзы еицырдыруа аетнолог, атоурыхтә тцаарадырракәа рдоктор, Афснытәи ахәынтқарратә университет апрофессор Валери Бигәаа 80 шыкәса ихытцит.

Афснытәи ахәынтқарратә университет акны имшапысит ацарауаф Валери Бигәаа 80 шыкәса ихытциреи уи итцаара-педагогикатә усура 50 шыкәса ахытциреи ирызкыз ацарадырратә конференция. Уи зейпш хызыс иамаан «Афсуа ртрадициатә дини рбзазаратә культурей».

Аиубилиар дидныхәалеит Афснытәи ахәынтқарратә университет арректор, академик Алеко Гәарамиа:

«Афснытәи ахәынтқарратә университет арректорати, апрофессор-рцәфратә еилазаареи, асудентцәеи рыхызала, хәтала иара саргыы сыхызала, гәык-псыкала ишәыдысныхәалоит 80 шыкәса шәхытра. Афсуа иқәрантыра иаҗырцшны иугозар, ари арыцхә уамак иҗам, аха иагымачым. Уи итазоит эпоха дуззак.

Афсуа кытә Тхына иииз, иаазаз, Шәара, имариамыт шәыпстазааратә мәа. Ишыхычыз заб дзыпхаз, аха зейзхараҗы ауадаҗрақәа зегыи ириааны, ацаралашарахы зымәа ылызхыз шәреиуоуп. Аханатә ишытышәхыз ахыкәкы – шәыжәлары шәыпсадгылыи шәыртәи иашаны, урт рзы шәхәартаны, шәцоураны аказара хәхәхәчарак ацымкәа иаажәгоит иахыагы. Уи ус шакәу шәыртәыргәхәйт, каламла мацара акәымкәа, абьыраҗы – хтәыла ашәартара ду иантәгыла, аҗыныц ахычаразы хәцанамырхә шәгылеит.

Шәара шәыруазәкуп шыкәсырацәала арцәфрей ацарауа ауси еилазыгзо хуниверситет аусзүөцәа, Д. И. Гәлиа ихыз зху Афсуатцааратә

институт ацарауаа нагақәа. Авторс шәрымоуп апсуа тцаарадырраҗы акрызцәзкуа, Афсны атоурыхы, аетнографией, аетнологией ухәа ирызку аусумтәкәа жәпакы. Урт рхыпхәызараҗы икоуп акымкәа-аҗамкәа хазы игоу амонографиякәеи, арцага шәкәкәеи, арцагәтә цхыраагзәкәеи. Убри аан, напхәаык иахәсабала сазыгәдууп, апсуа тцаарадырраҗы шәлагала азгәатәны, шәылшамтәкәа хәсаб рзуны, ааигәа иахәлхаршаз шәусумтәкәа еидызкыло ашәкәкәа хуниверситет атипографияҗы ртыжыра. Сгәы иаанагоит, иахәа харт зегь хәззаапсо, уацәтәи хцәицш, хыҗырақәа зәахәало – абицара җа рзы ари акрызцәзкуа усуп хәа.

Атоурыхтә тцаарадырракәа рдоктор, Афснытәи ахәынтқарратә университет апрофессор, Афсны ацарадырракәа Академия алахыла-корреспондент, Афсны Ахәынтқарра ирейхау ашкол зәапсәзтәыз аусзүө, Афсны ацарадырра зәапсәзтәыз аусзүө, «Ахыз-Апша» аорден III аказара занашәоу, Шәара – иахыа шәиубилеи шәаҗылоит ацстазаара ишәзаанагаз ахәянцара шәәтамырхәкәа, шәтацәара цшза, шәхы-шәышара, шәмәтацәа, шәөызцәа, шәколлегәаа рыгәтәны шәыгәақәаца, шәкалам шышәкыцгыи ишәкуп.

Ишәзәиҗәсшыоит агабзиара, агәалаказара, арҗиаратә гәахәара, апсуа иқәрантыра ду, шәнапы злаку аускәа зегыи ркны аманшәаларей ақәҗиарақәеи. «җәанбзиала шәҗыргәо шәнеилааит! Афсынрей апсуа жәлары шәрыгымааит!»

Валери Бигәаа ицстазаарей ирҗиаратә мәеи ирызкны атоурыхтә тцаарадырракәа рдоктор Гәурам Гәымба икайтцәз ажәахә иахызуп «Апрофессор В. Бигәаа ицстазаарей итцаарадырра-рцәфратә усуреи».

Ацарауаф изкыз аконференцияҗы икәгылеит иара убас Д.И. Гәлиа ихыз зху Афсуатцааратә институт аиҗашы, афилологийә тцаарадырракәа ркандидат, адоцент Арда Ашәба, атоурыхтә тцаарадырракәа ркандидатцәа Алик Гәбелиа, Сима Дбар ацарауаа Владимир Зантариа, Едуард Гәбаз ухәа егыртгыи.

В. Ажәанба

«Ашыкәс азы ирейыу асахәагышы»

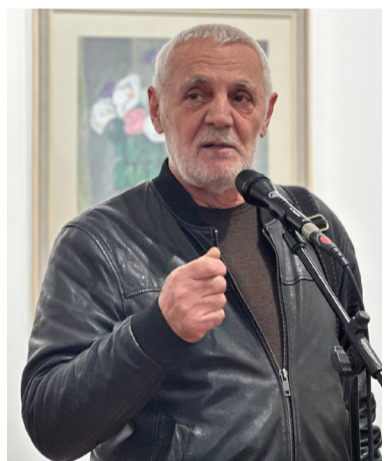
Ацәыргәкәтә

Есы-шыкәса еиҗш, сынтәагы Афсны асахәагышәаа Рейдгыла ашыкәс антәамтазы аиҗшәаала кәрцит «Ашыкәс азы ирейыу асахәагышы» иалкааразы.

Ацәыргәкәтә аартуа Афсны асахәагышәаа рцәыргәкәтәтә зал аиҗабы Ельвира Арсалиа ирыдылныхәалеит иааиуа Ашыкәс җыц. Илхәеит, ацәыргәкәтәҗы ишаарышу еиуеиҗшым аусумтәкәа, аҗыханцәа, аграфика ухәа реиҗш икоу ашычарацәа Казаратә усумтәкәа. Иазгәалтәит, ари ашыкәс иалагзаны 25 инареиханы ацәыргәкәтәкәа шымшапысыз. Урт рхыпхәызараҗы иқан хәталатәи ацәыргәкәтәкәа, тематикала еиҗкәа аусумтәкәа.

Ашыкәс антәамтазы, ас еиҗш икоу ацәыргәкәтәкәа «Ашыкәс азы ирейыу асахәагышы» хәа хызыс иатаны еиҗыркаауеиҗҗәи 22 шыкәса цуеит.

Анаоҗ ажәа иман Афсны асахәагышәаа Рейдгыла ахантәаҗы Витали Цәениа. Бзиала шәаабәит хәа рахәо, иазгәеитәи есышыкәса еиҗш, сынтәагы ашыкәс антәамтазы, ишалыркаауа ирейыу аусумтәкәа. Еиҗкәа акомиссия акны 13-ык азбаоцәа алан. Урт рыбжытырала иалыркааит х-тыпк. Иара убас, иалкаан дәеа

шыҗыа асахәагышәаа: Афшыа Хәгбей Илиа Цәыцәбей. Урт Афсны акультура аминистрра ахызала иранашәан ахәтыртә шәкәкәа. «Ашыкәс азы ирейыу асахәагышы» хәа иалкаахәит асахәагышәаа: актәи атып, – Руслан Гәблиа, аҗбатәи – Амиран Адлелиба, ахҗатәи – Диана Хынтәба.

Иалкаахаз Руслан Гәблиа итабуп хәа реиҗәит зегыи, аха иазгәеитәит, иара иусумта алкаахазар уи ианагазом иара зегыи дреиҗыуп хәа. Уи азфлымхара аитәит ашыкәс иалагзаны 25 цәыргәкәтә ахәартхаз. Еиҗаразак ахәаҗшәаа иргәалашәартә ргәаҗы иаанхәит Руслан Чхамалиа иусумтәкәа рцәыргәкәтә, иара убас Нугзар Логәуа иусумтәкәа рцәыргәкәтә. Итабуп хәа леиҗхәит ацәыргәкәтәтә зал аиҗабы Ельвира Арсалиа, еснаҗ асахәагышәаа русумтәкәа азгырҗараҗы азфлымхара ахәалырпшуа азы Еизаз зегыи, иааиуа Ашыкәс җыц рыдиныхәалеит!»

С. Гәргьиа

Ашыкәс җыц аламтәлазы

«Ашанатцла»

Стелла Сақания

Дызустазаалак ахәычы инаиркны аду икынза Ашыкәс җыц аламтәлазы ахамтәкәа ирызпышуп.

Аха еиҗаразак згәы хыт-хытца ахәычкәа роуп. Ганкахәла угәы унархәуеит ахәычкәа – зсоциалтә тагылазаашәа пҗку, мамзартгы ахәычы чымазцәа ахыкоу ахамтә анырмоуа. Ус еиҗш агагылазаашәа ахәычкәа ирмоури азы, есымшагы ацхыраара шыкарцалогыи, сынтәа агәыхалалратә фондкәа «Кьарази» «Ашаней» рееимаданы аказартәтә платформа «Гәыма» акны иргылан Афсыз «Ашанатцла» захызу. Уақа икнахан Ацәа Бабаду иахы еиуеиҗшым асалам шәкәкәа. Уи ала ргәазыҗарақәа аадырпшуан. Икнахаз апка пшакәкәа рсахәа аҗаны ашныцкәа иагәылан ахәычкәа ргәазыҗарақәа

назыгзон асалам шәкәкәа. Иара убас урт апка пшакәкәа ркны ианын «А» «К» зныз анбанқәа. Уи ала иудыруан иарбан фондкәоу иццәзкуа асалам шәкәкәа.

Сынтәа «Ашанатцлаҗы» икнахан 450 цыра асалам шәкәкәа, урт рахытә 70 салам шәкәы агәыхалалратә фонд «Ашан» иазкын. Уи «Ашанатцла» иацәаны апка пшакәкәа ргар рылшоит азфлымхара змоу зегыи, анаоҗ икарцәо ахамтә хыхы ишарбоу еиҗш, иццәзкуа афондкәа рахы иргоит.

Ари ахтыс изафымсит хәра хнапхарагыи, ахәычкәа ргәазыҗара анагзаразы, «Афснымедиа» иканатцәз адыларала, урт русзүөцәа агәзәткәа «Афсны», «Республика Абхазия», «Афсныпресс», «Ашанатцлаҗы» икнырхит апка пшакәкәа зныз асалам шәкәкәа.

Декабр 26 рзы аказартәтә платформа «Гәыма» акны ахәычкәа рзы зегь ирейыу ахамтәкәа хәа иалкаахит 20 цыра.

Амшцәгъа баацси Ашықәс җыци

Амдан аңгылақәа аҗыхуп

■ **Ашықәс җыц аламталазы аҗсабра даҗа «хамтақ» хзаанагеит. Амшцәгъаҗәеи аҗсасрақәеи ирыхкьаны атлақәа қахаит Аҗәа, Турбазеи Синопии хәа иахьашьтоу. Цлак аҗтны-қалақь ағәтәни анхарта җны иақәаит. Арт аусқәа знапы иану апроблема аҗырырхуеит.**

Ткәарчал араион аҗғыи атлақәа, афымца мҗанызго ағәашьақәа ыҗыҗырит. Уи иахкьаны араиони ақалақьы лашарада ианхеит. Анхарта-коммуналтә нхамҗа аусзуҗәеи аенергетикҗәеи ахкьапкьақәа раҗыхра иаҗуит.

Гал араиони Аҗәа араиони аҗхаста гәҗәа хәа акгыи рмоуит.

Цлакәакгыи ыҗыҗырит Гәылрыпш араион акны. Ахатәи җнқәа аҗхаста роуит хәа аинформация ыҗам. Ан-

харта-коммуналтә нхамҗа аусзуҗәа арыҗқьаратә усурақәа ирҗуит.

Очамчыра араион акны җыра-җыра тыҗқәак рҗыи атлақәа амҗаду ианахәлеит. Араион Ахада Беслан Бигәаа излаицхаз ала, ари калейт Кындыг аҗытан. Иара иажәақәа рыла, аусзуҗәа амҗаду дрыҗқьахьейт. Очамчыра хәбаны еихагылоу, ауада раҗәа змоу аҗнқәа җба рхыб рыхнахит. җыра-җыра тыҗқәак ркны алашара ыҗам.

Гагра араион аҗғыи атлақәа қахаит. «Анхамҗа җыда» аусзуҗәа автомашьынақәа ныкәалартә еиҗш амҗаду дрыҗқьейт.

Гәдоуҗа араион ахада Баграт Боҗгәуа излеиҗәаз ала, аҗхаста роуит аҗыҗқәа: Лыхны, Хыпста, Абгархыкә. Уаҗа ахатәи җнқәа хнашәейт. Анхарта-коммуналтә нхамҗа аусзуҗәеи аҗагылазаашьа җыдақәа рзы Аминистррей ахкьа-пкьақәа раҗыхра иаҗуит. Иара убас аҗхаста ахынзакәу аилкаарзы аоперативтә штаб аҗдоуит.

Ашқолхәыҗқәа русумтақәа рҗәыргәқәтә

■ **Краснодар ақалақь акны имҗапысит ахәыҗқәа рҗыхантәтә җыхымтақәа жәларбҗьаратәи рҗәыргәқәтә «Ашықәс җыц хәиднакылоит» хәа хьзыс измаз.**

Уи иалахәын аа-хәынҗқаррак рыкныгә Краснодарии аиҗыҗарей аусеиҗурей рзы аимадарақәа ахьрыбҗоу ақалақьқәа жәлаки ркныгә, 90 инарейханы аҗбьаратә җара ақәра иатцанакуа ахәыҗқәа

рбәахәтәра аазыргьшу аҗыхымтақәа.

Аҗснытәи ахәыҗқәа русумтақәа реиҗш, уахь инанган Анҗирабе (Мадагаскар), Вельс (Австралия), Дуцианианы (Китай), Калькутта (Индия), Карлсруе (Германия), Чачак (Сербия) ухәа аҗәа-анырҗәтәи ақалақьқәа ирхәтарнақәоу аҗыбаҗ злоу ахәыҗқәа рсахьақәа. Ари аусмҗаҗатә ахықәкы хадақәа ирейуоуп аҗхәаҗагыи аиҗыҗаратә еиҗык-заашьақәа рырҗбаара.

Аинтеллектуалтә хәмарра

«Аҗеиҗш»

■ **Гьынҗкәынмза ахыркәшамтаз Гагра ақалақь акны имҗапыган аинтеллектуалтә хәмарра «Аҗеиҗш».**

Ари ахәмарра аҗдоуиҗьтей шықәсык ауп иҗуа, аха иахьа Гагра иҗәынхо гәахәарыла ирылаҗәахьейт. Иара мҗаҗысуейт Гагра араион Ахадара аҗәартәырей, аҗари, аспорти рхейлак аҗшҗарала. Аусмҗаҗатә җакы хаданы иазыкәгылоуп аҗар ринтеллект аизырхәрей аҗарадырра аихаҗарей разхьапшра. Аиндаҗларә рхы аладырхәырҗ рылшоит Гагра араион акнытә еиуеиҗшым аусбартақәа русзуҗәа.

Сынҗәтәи аиҗыларәҗы еиҗлабуан Гагра ақалақь Ахадара аусзуҗәеи, аҗыта Бзыҗта Ахадара аусзуҗәеи. Збәаҗәс иааҗыхан: Гагра араион Ахада иаҗыҗуаҗ Гәынба Хана Владимир-иҗҗа, Аҗсны Аҗынҗыҗәылатәи еибашьра аветеран Хьеҗца җамаз Михаил-иҗҗа, иара убас аҗоурых арҗаҗы Гьлиа Сариа Сурам-иҗҗа.

Ахәмарра иахәаҗшырҗ иаҗаит Гагра араион аҗара аҗәша вус-

София Дгебуазе

Ашықәсҗыцазтәи аҗьармыкьа

Аҗааҗәа згыи «Гәыма»

Стелла Сақания

■ **Ашықәс җыц аламталаз еснагь ауашы ахамтақәа дрыҗхьыҗуеит, ирыҗтарызейишь стааҗәа, сыуаҗәа, стахцәа, сөызцәа хәа.**

Ашықәс аламталазы ақалақь ауа-аҗысыра ргәазыҗәарақәа анаҗзараҗы аҗыраара рырҗарҗ еиҗа иргәаҗоу алхразы, акультура-җазартәтә платформа «Гәыма» акны еиҗәаан

Ашықәсҗыцазтәи ахәаахәтрақәа.

Арака улаҗш иҗамшәар ауамызт хкы раҗәала иҗәыргәқәтәз, Ашықәс җыц иашьашәалоу амаҗарқәа, аҗсаз злаурхиаша ахәмаргақәа, мҗәтәылыхла иҗаҗоу еиуеиҗшым амаҗашьарқәа, асаркьа иалху еиуеиҗшым ахамтақәа, зыфшы хаау апорфиумқәа, Ашықәс җыцазтәи адныхәалара зну ашәкәқәа ухәа убас ираҗәаны.

Хара хьыҗәәажәаз акультуратә-җазартәтә платформа «Гәыма» аҗы аусзуҗы Шьарида җыҗәба илхәейт, ас еиҗш иҗоу аҗьармыкьақәа мҗаҗыргойиҗьтей хышықәса шҗуа. Урҗ еснагь еиуеиҗшым аныхәатә

хтысқәа ишрыдхәалоу. Ашықәс җыц аламталазтәи аҗьармыкьақәа мҗаҗыргойт хынтә. Уажәтәи зәа-лазырхәуа рхыҗыҗьазара маҗ-маҗ иаҗлоит. Еизакны иухәозар 100-җык инарзынаҗшуа рхы аладырхәуейт аҗьармыкьа җбаақәа, аха Ашықәс җыцазтәи аҗьармыкьа рхы аладырхәит 27-җык абизнес маҗ знапы алаку ауааҗысыра. Дара аахәаҗәа ирыдыргало атауарқәа рхәтабзиара дара ихаракуп.

Лара лажәақәа рыла, ас еиҗш иҗоу аҗьармыкьа еиҗәаахәит декабрь 23, 24, 29 рзы. Аусура иалаҗоит ашыҗь, асаат 10 инаркны ахәылыбьчәа – асаат 6 рзынза.

Аҗаа Ба баду иахь асалам шәкәы

«Ассир – хамтақ»

■ **Апрокуратура хада, Ахәынҗқаратә шәартадара амаҗзура, еиуеиҗшым аминистррақәа рхы аладырхәуейт аҗыҗалалратә фонд «Кьараз» есышықәса имҗаҗнаго җтааҗәаратә җагылазаашьа уашәшәыроу, ахшара раҗәа ахьазо аҗнәтақәа ркнытә ахәыҗқәа Аҗәа Бабаду изырҗызы асалам шәкәқәа ркны ргәы ззыхәо ахамтақәа рзыҗқадара иазынархоу аусмҗаҗатә.**

Убас, арт амшқәа рзы Аҗнұҗқатәи аусқәа рминистр аинрал-маиор Роберт Киут ари аусмҗаҗатә ахәаақәа ирҗаҗаны ишкә инаҗхьаны, аминистрра ашьақәгылазаашьеи, аусзуҗәа рҗақьықәра анаҗзашьей ухәа лабҗәба иалархәны, ахамтақәа рнаҗаҗы иритеит заҗхьаҗа амилиҗа аусзуҗә изанаат шьыҗхырҗ ағәахәара змоу, Аҗәа араион Зыҗта аҗытантәи ашқолхәыҗқәа Костиеи Серафими.

Агәабзиарахьчара аминистрра аусзуҗәа ракәзар, ахәыҗқәа Аҗәа Бабаду изырҗызы асалам шәкәқәа инарыкәыршәаны ахамтақәа рызнар-

хейт, 12 ш. хьыҗуа Аҗәа инхо Данил Дараселиа дназлоу 11-җык ахәыҗқәа. Ас еиҗш аусмҗаҗатә ахәыҗқәа рзейиҗш, аихабаҗәа рзгы акырза аҗанакуейт хәарада. Ахамта зауа диетамкәан игәахәарахәит иҗаҗтаз иҗаҗа изгы.

«Абзиара уны азы иаҗ» хәа баша раҗәа иаламызт хәҗәлар. Ақьиара ауп иеиқәзырхо хдунеи.

Шәаҗәымаашьалан, иаашәырҗшла ахалалрей ақьиарей!

җәаныбзиала шәнеилааит!

Енвер Бзагәеи Харитон Агрбеи риааира

Аспорт

Апрофессионалтә бокс азы Апсны еизгоу акоманда алахәыла, хьыныуащ, ААУ астудент Енвер Бзагәеи апромоутертә еилазаара «ATILGAN PRODUCTION» еиғнакааз апрофессионалтә бокс ахәылғаз «ATILGAN FIGHT NIGHT X» ағы Апсны ахьзала дықәгылеит.

Иара ирантәи абоксор Саһьад Хабиб дииаит, – адырра Канадтоит Апсны ағари аспорти русқәа рзы Ахәынтқар-

ратә еилакы апресс-матсура.

Аиндатлара пхынчкәынмза 15 рзы Анкара ақалақь имғағысит.

Тыркәтәыла инхо апсуа мхәцырқәа рхылтыштра Енвер Бзагәеи раһхәза иҗоурыхтә псадгыл ахь дааит 2019 шықәсазы, Афон Ғыц имғағысуаз «Апсны Ахәынтқарра АхраҒа» ағаразы абоксоиртә турнир алахәхаразы. Изныкымкәа иара дидикылахьан ААУ аректор, академик Алеко Ғарамиа. Ишдыру еипш, иаргы ианиаамтәз абокс ала иезықитдон, 20 шықәса инареиханы Апсны абокс Афедрация напхгара айтон.

Абоксор Харитон Агрба атурнир «IBA ачемпионцәа рытх» ахәаакәа иртагзаны Казахстантәи аспортсмен, адунеи ачемпион-2023, Азия -2023 ачемпион Дулат Бекбауов дииаит. Атурнир мғағысит пхынчкәынмза 15 рзы Астана ақалақь ағы.

Аиндатлара аа-раундк рыла ишьақәылан. Азбащәа излақьырцәз ала 2:1 хәа Харитон Агрба ииааирала ихыркәшахейт.

Харитон Агрба 13 иааира игахьейт, зныкгы дацмхазәцт.

Иреиғбу далырхуейт

Ағари аспорти русқәа рзы Ахәынтқарратә еилакы имғағнагоит абжьығтира асоциалтә хә Instagram акны – 2023 шықәсазы аспорт абзиабашцәа ргәаанарала иреиғбу аспортсмен иалкааразы.

Апремиа «Ағызә қәыпш» ахәаакәа иртагзаны, аныхәатә анашьаратә церемониа мғағысит Ақәа, пхынчкәынмза 25 рзы.

Ахәынтқарратә еилакы ишьақәнарғылт ичыдоу аноминация, уи инақьыршәаны аспорт абзиабашцәа рыбжьығтирала далырхуейт ашықәс аспортсмен.

Асия шьақәылан 2023 шықәса иалагзаны иаадырпшыз аишьарақәа рыла: Елқан Ғәзаа (атлетика хьантә), Инал Ғәзаа (азиудо), Ерик Кәарция (ақьаатмпыл), Данил Харчлаа (зхы иақәитү аиқәпара), Астамыр Асланзия (амтәышәмпыл), Людмила Бганба (анапылампыл), Амина Аншба (ақьаатмпыл), Харитон Агрба (абокс), Цызбеи Ащзба (аеыбәаказә), Леон Сабуа (ашьапылампыл), Дмитри Ғәзаа (автомобилтә спорт).

Иалыркааз деилкаахоит афото-сахьа атқака шақашы абжьы артәз ала.

Ашықәс Ғыц азы хәар ргәазықәарақәа

Аинар Акаба

Мадина АмцлҒа

Ашықәс Ғыц иахәаиғәоу ныхәоуп. ХҒы зырпхо, хьырлаҒыхуа акы акәны икоуп, хәарада уи угәалаказара шьтнамхыр ауам. Ари ныхәа бзиоуп, ныхәа пшзоуп, утаацәеи уызыцәеи уарей еидызкыло ауп.

Ашықәс Ғыц хәтала аныхәақәа зегь реиҒа ирылыскаауа ныхәоуп хәа схәар сылшоит, избан акәзар схәыцы аахижьтәи Ашықәс Ғыц бзиа избойт.

Хәтала сара Ашықәс Ғыц сағылоит таацәашәала. Анащс 12 рышьтахь сөызцәеи сарей хәиқәшәоит, хәицны ақалақь ахь хәоит, хәидтәлоит. Абасала, хҒыргыо, хәхәмаруа хәицапылоит Ашықәс Ғыц.

Иахьәтәи аамтәзы акырза алартәара амоуп «Имазоу санта» хәа изышьтоу Ашықәс Ғыц аламтәлазы имғағырго ахәмарра. Иара аиашазы даараза аинтерес ацны икоуп, избанзар угәгы архьтхьтуейт. Иара ахәмарра аиғартәшы аакырза уазәлымхәхартә икоуп.

Ахәмарразы гәыпшык ауаа рееидыркылоит. Атара сыыцтдо скурсаи сарей абар шьтә пшышықәсоуп хәхәмаруеиҒытәи. Скурс акны атара тдо зегьы атәтапсара мғааҒоит. АбҒыц хәықәа рәы хәхьзқәа анцәны ирены еилахәҒоит. Анащс азәы днеины иалихуейт бҒыцк, убри иқәшәо ауааы изы изирхируоуп ахамта. Абасала зегьы ишьтырхуейт абҒыц хәықәа. Издыруада, азәы иара ихьз иқәшәазар, уи ибҒыц Ғыцны атыҒ ахь иқәйтдоит, нас Ғыцны иалихуейт.

Ари ахәмарра «Имазоу санта» шьақәгылашыла даараза итаулоуп. Сгәы иаанагоит, ААУ акны ихәмаруа акурсқәа, даараза ирацәоуп хәа. Иара уадзыпхәлаша акы акәны икоу, ашықәсҒыцтәи агәалаказара ахьацу ауп.

Ирен СмырцҒа

Сара сгәы иҗоуп Ашықәс Ғыц сыаңы сапыларц – Приморск, стәацәа рығғәны. Анащс, асаат 12 рышьтахь сашьей сөызцәеи хәицны Афон Ғыцқа хәоит.

Анащс хәеицу хөызак ионахьы хамғахьтүейт, мамзаргы сынаҒахьы. Хәидтәлоит, еиуеицшым алафқәа еибәхәоит, насгы хәлацәажәоит ихәссыз ашықәс иахәаанагаз ацәаныррақәа, иара убасгы иааиуа ашықәс азы агәахәарақәа ихамоу. Абасала, ессышықәса хәицапылоит Ашықәс Ғыц.

Иааиуа Ашықәс Ғыц аныхәа рапхьаза иргылыны иацыз агәабзиара. Избанзар агәабзиара еиҒау акагы зықалом, анащс агәыргьара.

Цззала ныхәацхьызла хәҒылалааит Ашықәс Ғыц!

Ханыхәыцыз хәтаацәа иҒархәон Атәа Бабаду даауейт хәа, уи нашанак хәзцәырнагон. Ианхәзхә акәзаргы, иааиуа ашықәс азы хамч-хәлаша еизганы, насгы хьы агәраганы, хәҒәтәкқәк збаны, Ашықәс Ғыц азы пхьақәа иҒаҒдәша шьақәхәргылоит. Ашықәс Ғыц иаҒылаку ацәаныррақәа зейцшрахо хәздыруам, аха зегь рыла иҒыцуп. Убри акнытә, Ашықәс Ғыц илахәҒыху ныхәоуп, избанзар агәалаказара бзиа ацуп, иара убасгы иацуп ашәәхәара, акәашара, агәыргьара. Апсатла архиара аиашазы саныхәыцыз бзиа избон, уажыгы бзиа избойт. Ахәмаргақәа хьы рацәала ианшөычоу даараза идырпшзоит аоны, иаҒылыцәауа иқәлоит. Насгы иара азааиғәара атаацәа анеидтәлоу, ианеицәажәо, Ашықәс Ғыцтәи агәалаказара анрымоу – уи даараза акратцанкуейт. Убартқәа зегьы рзы даараза бзиа избойт Ашықәс Ғыц.

Традицияс хәра хәтаацәаракны убас икоуп: Ашықәс Ғыц хәнтәло аламтәлазы асаат 12 қалаанза мацк шагу хәра аишәа хәрхиоит, анащс зегьы хәаидкылары хәидтәлоит таацәашәала. Хныхәаныпхьа асаат 12 инахьсуейт, хәнтәлоит Ашықәс Ғыц Ғәанбзиала хәа.

Хәтала иацыстәрц истаху, иааиуа 2024-тәи ашықәс өнәтацыпхьаза инаанагаит агәыргьара, алахәҒыхра, ацәгы Ғамло, хәжәөан лашаз, абзиа зуа рзыхәан ашәқәа аартыз. Сөызцәа, сықәлацәа, сеиҒабашцәа рыҒәтәкқәа назәаит, илашо рхәыцрақәа апсстазаара иалтәааит.

Ишәтыкакачлааит хә-Апсһынтәыла! Хәра ағар иахуалуп еснаҒ хәҒсадгыл ахь абзиабара аихахара, хьызшәа амырзра.

Ғәанбзиала!

Ишәтыкакачлааит хә-Апсһынтәыла! Хәра ағар иахуалуп еснаҒ хәҒсадгыл ахь абзиабара аихахара, хьызшәа амырзра.

Ғәанбзиала!

Алиса ҚычыберияцҒа

Ашықәс Ғыц аныхәа даараза бзиа избойт, избанзар анашана ацуп рхәоит. Иара угәалаказара даара ишьтнахуейт.

Утаацәеи уарей уанеидтәлоу, апсатла өнәтаҒы ипшзаза иангылоу. Арт зегьы агәахәара хәракы урымтарц залшом.

Шәадныхәалаз иааиуа Ашықәс Ғыц! Ғәыргьарыла хәицапылалааит. 2024-тәи ашықәс иреиғбу шықәсоуп хәа азырхәо икалааит!

Алафқәа

Абыржәытәкьоу?

Зынзаск ргәыреанзамкәа амған иааиғәахәит акыр шықәса раһхәа атдара еицызтдоз, псык еицызхәз өицәа ахәса. Акгы рыгымхейт еивнагарц, аха мчык иааннакылейт. Нас еилатәан, игәыдибакыло рәаархейт. Азтәарақәа рацәан: аҒаацәара, ахшара, бзиа ирбоз, бзиа избоз, аполитика, аекономика. Зегьы ртак пшәаны ирыман. Атчыхәтәан, – иаапсәзар акәхап, – ианеипыртүаз руазәк дтәаит:

– Сатабымтәан, сыпхашьоит, аха, бьхьз сгәалашәом, исабхәар стәахын.

– Егы даахәыц-хәыцын, инацылтәейт:
– Абыржәытәкьа ибтахума?
Аерманы сижьазар...

– Аиаша схәар ами? Иахьа жәабжык сахәит. Даараза сгәы снархьит. – Изақәытә ажәабжыуи, анацәлбейт! – дтәаит Даур.

– Изақәытә ажәабжыи, умбои, – ахәарагы сәәуадауоп, аҒбеи адәыб-беи шлеиуаз еиғәахәаарын. Азәы ипшы ихьтцит, егы ихы пшәит... Жәащыла ауаа ршьапы, рнапы пшәәны, акәукәухәа икаауа «Ацхьыраара ласы» рхәгылан.

– Хәи, закәытә рыцхәроузеи иқәлаз!

– Уара акы суазтәашан... – дөаткьейт Пиотр Шықәри-иҒа, – уара, сара иахьынзәздыруала, аҒба азы ихуп, адәыбба – аихамға иқәуп. Еиғәахәшәс иҒартәи, сукәышшоуп!

– Акыр здыруоу? – аҒак аҒатара далаҒейт Леонид. – Иахьа ашыжь, абрахь сшауаз, ерманьык дааспьылан исейхәаз ауп. Аерманы сижьазар, шәаргы шәызжәейт!

Апсцәақәа

Зны, Апсны еицырдыруа алафқәа, ажәабжыхәа Дарафеи Хышба, деиқәышла, илабашьа ныцарсуа мға дук даньлан дышнейуаз, иара иеиҒш алаф бзиа избоз, ибзиан иидыруаз ерманьык дааипылазаап. Апсцәа анааибрхәақәа ашьтахь, Дарафеи ипшылаз днеиғәышын, дизтәаит:

– Ак уасхәашан, Самвел. Ирхәоит апсцәақәа дгыжыуа хқыта далоуп хәа. Иудыруазар сара сахь даннейуа?

– Абзиара збаша, Дарафеи! – Ғәаитит аерманы, – апсцәақәа даннейуа апшәма аоны даныкоу ауп. Уи уоныка игарааны днеиргы, уара агәыларә укоуп, ма иахьейпш сасра хәа цьара уоит... Игәы пшәазар акәхап, уара уахь анеири мап ацәикит! – Ғәаитит Самвел.

Ашәахәара цароума?

Иахьа еицырдыруа ашәахәа, амузыкадыршы данкәыпшыз Қарт аконсерваториа дтәлейт. Даныхынхә, иашьцәа, иахәшьцәа, игәылацәа еизан идырныхәалейт.

– Хьызла-пшала уалгааит узтәлаз атдара ду! – рхәон иқәныхәоз зегьы.

Аипыларә анааилга, ан лыцкәын дааҒыдылкылан, ус диазтәазаап: – нан, иарбан цароу узтәлаз?

– Аконсерваториа стәлейт, ди, аконсерваториа! – ирхәит агәалакара иманы.

– Иудырцои, уақа?
– Ашәахәара! – Ғәаитит анахьарахь хәа днавамлакәа. Раһхәа анлҒы акызшәа даанхейт, аха илулакгы лымқәа ааизганы, ус нацылтәейт:

– Ашәахәара цароума, нанхейт. Асқәащы еизаны ианудырныхәала, хар змамыз акы утәлаз цысшьейт...

Т. Чаниа